

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/192/2002

POLACY O SWOIM WYKSZTAŁCENIU - WZROST NIEZADOWOLENIA

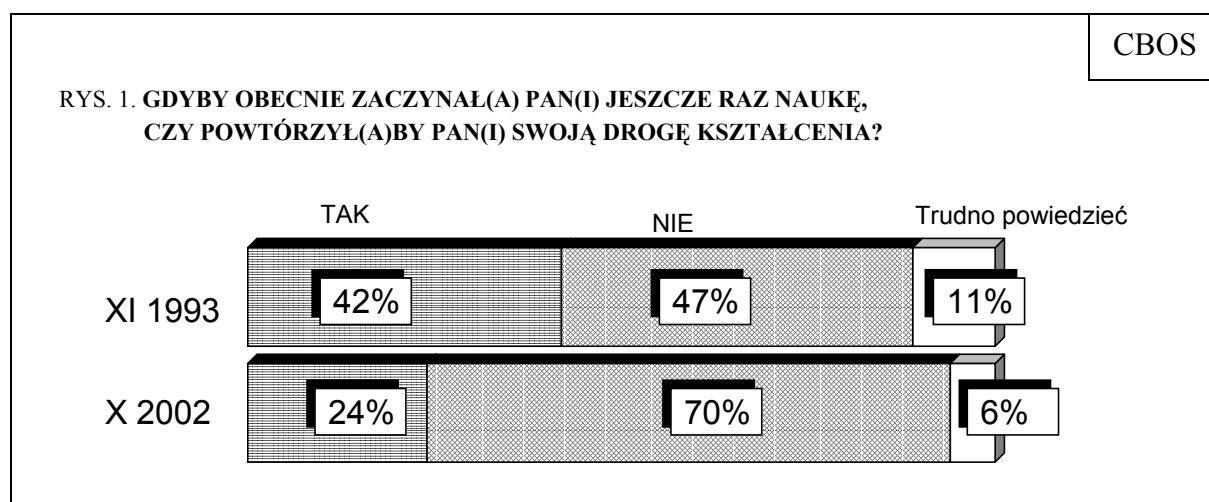
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2002

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W jednym z ostatnich sondaży¹ badaliśmy stosunek Polaków do wykształcenia². Interesowało nas m.in., czy są zadowoleni z własnej drogi edukacyjnej i czy w ciągu ostatnich dziewięciu lat coś się zmieniło w tym względzie.

Coraz więcej Polaków uświadamia sobie, że - jak na potrzeby dzisiejszych czasów - są nieodpowiednio wykształceni. Obecnie jedynie co czwarty badany (24%) jest zadowolony z własnej drogi kształcenia, a niemal trzy razy więcej (70%) uważa, że gdyby zaczęli jeszcze raz naukę, to inaczej pokierowaliby swoją edukacją. Porównanie z wynikami badania przeprowadzonego w roku '93, a więc w pierwszej fazie przemian ustrojowych, wskazuje na znaczny spadek liczby osób odczuwających satysfakcję ze swojej drogi kształcenia (o 18 punktów) i wzrost liczby niezadowolonych (o 23 punkty).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (149), 11-14 października 2002, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1231).

² W przygotowaniu komunikat CBOS „Czy Polacy cenią wykształcenie?”. Zob. też komunikat CBOS „Do czego przygotowują absolwentów polskie szkoły średnie?”, listopad 2002 (opr. B. Wciórka).

Respondenci niezadowoleni ze swego wykształcenia wskazują przede wszystkim na to, że osiągnęli niewystarczający jego poziom - więcej niż co drugi (55%) deklaruje, że obecnie staraliby się uzyskać wyższy jego szczebel. Z kolei co dziewiąty niezadowolony (11%) uważa, że wybrał nieodpowiedni kierunek wykształcenia. Zupełnie sporadycznie natomiast ankietowani tłumaczą swoje niezadowolenie tym, że zbyt wiele czasu poświęcili na zdobycie wiedzy (2%).

CBOS	
Uzasadnienia ankietowanych, którzy nie powtórzyliby swojej drogi kształcenia (N=862)	
Ogółem	70%
w tym:	
- staraliby się uzyskać wyższe wykształcenie, niż mają	55%
- wybraliby inne wykształcenie na tym samym poziomie	11%
- poświęciliby mniej czasu na wykształcenie, niż to uczynili	2%
- z innych przyczyn	2%

Omawiane opinie są wyraźnie zróżnicowane społecznie (zob. tabela aneksowa). Satisfakcję ze swojej drogi kształcenia szczególnie często deklarują uczniowie i studenci, a więc badani, którzy się uczą i jeszcze nie mieli okazji sprawdzenia przydatności swojego wykształcenia w życiu (64%)³. Do najbardziej zadowolonych należą też respondenci legitymujący się wyższym wykształceniem - niemal połowa z nich (49%) powtórzyłaby dzisiaj swoją drogę edukacyjną. Jednak co trzecia osoba najlepiej wykształcona (33%) uważa, że powinna była wybrać inny kierunek kształcenia, a 8% twierdzi, że obecnie staraliby się zdobyć wyższy jego szczebel. Warto też odnotować, że co dwudziesty absolwent wyższych uczelni ma poczucie, że zbyt wiele czasu poświęcił w swoim życiu na naukę⁴. Zrozumiałe, że spośród grup społeczno-zawodowych swoje wykształcenie najczęściej akceptują beneficjenci

³ Prawie jedna piąta uczniów i studentów (18%) udziela wymijającej odpowiedzi (*trudno powiedzieć*), co świadczy o tym, że badani ci jeszcze nie wiedzą, czy ich wykształcenie sprawdzi się w życiu.

⁴ Tak samo myśli 4% pracowników umysłowych niższego szczebla oraz 4% rolników.

przemian, tzn. przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (45%), jednak nawet w tym środowisku prawie co trzecia osoba (29%) twierdzi, że obecnie wybrałaby inny jego kierunek, a co piąta (20%) zapewnia, że próbowałaby zdobyć wyższy szczebel wykształcenia.

Można uznać, że zadowolenie z własnej drogi edukacyjnej w głównej mierze zależy od osiągnięć życiowych badanych. Sprzyja mu przede wszystkim wysoki status zawodowy, natomiast im respondenci mają niższą pozycję zawodową, tym rzadziej akceptują swoje wykształcenie i tym częściej twierdzą, że gdyby obecnie zaczęli naukę, mieliby wyższe aspiracje edukacyjne. Widać ponadto, że znacznie bardziej zadowoleni ze swojego wykształcenia są badani żyjący w dobrych warunkach materialnych niż ci, których gospodarstwa domowe pozostają na średnim lub niskim poziomie. Odnotowujemy także związki omawianych opinii z wielkością miejsca zamieszkania respondentów - im większa miejscowość, tym więcej osób zadowolonych z własnej drogi edukacyjnej, jednocześnie jednak tym więcej przekonanych, że dzisiaj wybraliby inny kierunek kształcenia. Natomiast im mniejsza miejscowość, tym częściej jej mieszkańcy uważają, że w dzisiejszych czasach nie powtarzaliby swojej drogi kształcenia, lecz staraliby się osiągnąć wyższy jego poziom.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby obecnie zaczynał(a) Pan(i) jeszcze raz naukę, czy powtórzył(a)by Pan(i) swoją drogę kształcenia? 1 - Tak; 2 - Nie, wybrał(a)bym inne wykształcenie na tym samym poziomie; 3 - Nie, starał(a)bym się uzyskać wyższe wykształcenie, niż posiadam; 4 - Nie, poświęcił(a)bym mniej czasu na wykształcenie, niż to uczynił(a)em; 5 - Nie, z innych przyczyn

	1	2	3	4	5	(%) Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	11	55	2	2	6	1231
Płeć							
Mełczyźni	24	13	53	2	2	6	588
Kobiety	23	10	58	1	1	6	643
Wiek							
18-24 lat	46	12	28	2	1	11	190
25-34	21	11	57	4	3	4	222
35-44	19	15	61	0	2	3	222
45-54	17	11	63	2	1	5	261
55-64	18	15	63	1	1	3	143
65 lat i więcej	22	5	58	0	2	12	193
Miejsce zamieszkania							
Wies	19	9	61	1	2	9	451
Miasto do 20 tys.	22	11	61	2	2	2	158
20-100 tys.	25	13	56	2	1	2	241
101-500 tys.	27	13	51	2	2	5	232
501 tys. i więcej mieszk.	33	18	40	1	2	6	149
Wykształcenie							
Podstawowe	20	5	63	1	2	8	324
Zasadnicze zawodowe	16	8	67	1	1	7	330
Średnie	26	14	53	2	2	4	469
Wyższe	49	33	8	5	3	3	108
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	45	29	20	3	2	2	76
Prac.umysł.niż.szczebla	23	17	52	4	1	3	132
Pracownicy fiz.- umysł.	16	17	60	3	2	2	95
Robotnicy wykwalifikowani	15	7	67	0	4	8	98
Robotnicy niewykwalifik.	10	13	74	0	0	4	44
Rolnicy	16	7	63	4	2	7	55
Pracujący na własny rach.	24	6	68	0	1	1	62
Bierni zawodowo							
Renciści	18	8	57	1	3	13	118
Emeryci	23	7	60	0	1	8	230
Uczniowie i studenci	64	8	10	0	0	18	78
Bezrobotni	19	13	60	2	3	3	186
Gospodynie domowe i inni	16	11	69	0	2	2	56
Pracuje w:							
inst. państw., publicznej	27	16	52	1	1	4	179
spółce właścicieli	19	19	57	2	0	4	105
prywatnych i państwa	19	12	60	3	3	3	210
sekt. pryw. poza rolnict.	16	7	63	4	2	7	55
prywatnym gosp. rolnym							
Dochody na jedną osobę							
Do 299 zł	16	8	68	1	1	5	185
300-399	11	8	71	0	4	6	91
400-599	22	13	55	2	1	8	200
600-800	19	9	65	0	3	4	205
Powyżej 800 zł	26	18	50	2	1	3	189
Ocena własnych war. mater.							
Złe	19	11	60	1	3	7	402
Średnie	22	11	58	1	2	6	588
Dobre	35	14	41	3	1	6	241
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	27	8	56	0	2	6	70
Raz w tygodniu	23	11	60	2	1	4	622
1-2 razy w miesiącu	23	9	51	2	2	13	199
Kilka razy w roku	25	17	49	1	2	6	219
W ogóle nie uczestniczy	22	12	53	2	5	5	116
Poglądy polityczne							
Lewica	26	14	54	0	2	4	312
Centrum	25	12	54	2	1	5	322
Prawica	25	17	53	0	2	3	249
Trudno powiedzieć	19	5	60	3	2	11	346